

Бельчикова М. В.

здобувач вищої освіти 1 курсу
юридичного факультету

Маргулов А. Х.

доктор історичних наук, доцент,
професор кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЖІНКИ ПІД ЧАС ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Жінки ставали вояками не за настановою чи з наказу, а добровільно, за власним бажанням. За офіційними даними, загальна кількість жінок, які взяли участь у бойових діях становила 800000, а понад 150 тис. жінок було нагороджено бойовими орденами та медалями. Жінки, яким довелося працювати на військових виробництвах, були різноманітні: господині, які на той час змушені були власноруч утримувати сім'ю, молоді дівчата, працівниці, які загубили роботу з початком війни. Організувавши патріотично спрямованих/орієнтованих жінок, влада виявилась зовсім не здатною інкорпорувати їх до армійської системи. Жінки зазвичай опинялися один на один із фронтовою повсякденністю – зовсім не зручною військовою формою, дефіцитом загальних і спеціальних жіночих засобів гігієни, також потребою проживати з чоловіками, відсутністю медичного та гінекологічного обслуговування. Виросла і відвідуваність жінками публічних місць. Вони обіймали посади в муніципалітеті та банках, працювали листоношами, водійками трамваїв тощо – тобто на всіх посадах, що до війни вважалися чоловічою справою. Особливо це стосувалося важкої промисловості – військових, металургійних і хімічних заводів, де раніше працювали винятково чоловіки. Жінки починали працювати на серійному виробництві, але з часом виконували й більш кваліфіковані завдання, наприклад, займалися зварювальними роботами. Така робота оплачувалася краще, ніж «жіноча» робота, але й ставила жінок у дуже тяжкі умови праці, особливо зважаючи на відсутність соціального законодавства в часи війни [1].

Роль жінки як гендера визначала її природне бажання усіма власними силами допомогати продовженню життя людей, а не сприяти його знищенню. Жінка потрапляла до психологічної пастки, пориваючись зіставити власну біологічну (материнську) та соціальну (вояка) ролі. Велика кількість жінок знаходилися не на фронті, а на окупованій території. Таким же чином як і в тилу жінка на окупованій території потроху розпочинає виконувати чоловічі функції, здійснювати види діяльності, що в повсякденному житті були їй не властиві.

Також випробуванням для жінок стало виснаження, тому що жінки мали не лише працювати, а також піклуватися про своїх дітей. Жінки, які

працювали на військових виробництвах, вмирали від втоми та туберкульозу. До того ж, жінки мали залишатися вірними своїм чоловікам.

На фронті жінки оволоділи всіма воєнними спеціальностями: в авіації і на флоті, у піхоті й кавалерії, розвідці, зв'язку, медицині. Потрібно не забувати, що, окрім клопотів щодо «старих і малих» на окупованих територіях, на жіночі плечі також упав тягар підпільної боротьби. Жінок у великих кількостях використовували для праці в тилу на підприємствах військового спрямування, у колгоспах, будівництві протитанкових ровів, окопів, бліндажів. Їх тисячами примусово вивозили до Німеччини для виснажливих робіт. Жінки і дівчата відправлялися до партійних і комсомольських організацій, до військових комісаріатів, де наполегливо вимагали відправки на фронт. Серед охочих, які відправили клопотання стосовно відправки до діючої армії, до 50% заяв було від жінок. На фронті в окремі часи перебувало від 600 тисяч до 1 мільйона жінок, 80 тисяч із них були радянськими офіцерами. Вони були старанними та наважилися гідно несли відповідальність, підтримували вояків та здійснювали командування без огляду на перешкоди обставин [2].

Жінки зазвичай мали активну політичну позицію, повстаючи щодо захисту своїх прав або проти мілітаризму та війни. Ставлення до жінки у суспільстві, яка, однозначно, мала специфічний досвід виживання під час збройного конфлікту та після нього, коливалось від надмірної героїзації до віктимізації, формування й утвердження патріархальних стереотипів. Але ж саме радянські жінки, на відміну від інших, активно зголосилися до участі у боротьбі проти нацистів у регулярних збройних формуваннях і рухах Опору, звичайно, не без впливу радянської пропаганди. [3]. Після війни реабілітація психічного здоров'я у жінок відбувалася гірше, аніж у чоловіків: були дуже великі емоційні навантаження для психіки жінок. Дії жінки під час війни складно розуміти вже через особливості жіночої психології, адже у жінок інакше сприймання фронтової дійсності.

Отже, можемо зробити висновок, що становище жінок під час Другої світової війни було тяжке, починаючи від умов їх проживання та закінчуючи тим, що вони мали виконувати не лише свою роботу, але й роботу чоловіків. Деякі жінки були змушені власноруч йти на фронт і навчатися вбивати, тому в ті часи у жінок було особливо скрутне становище, але вони зробили свій важливий внесок в історію Другої світової війни.

1. Яременко К. (2015) Історія жінок у Великій війні. URL: <http://www.korydor.in.ua/ua/stories/women-in-war.html>.

2. Терещук Г. (2016) Жінка в умовах війни – це об'єкт насилля – дослідниця URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/27724620.html>.

3. Міжнародний форум «Жінки Центральної та Східної Європи у Другій світовій війні: специфіка гендерного досвіду у часи екстремального насильства» URL: <https://ua.boell.org/uk/2013/11/27/mizhnarodniy-forum-zhinki-centralnoyi-ta-shidnoyi-ievropi-u-drugiy-svitoviy-viyni>.